

ПРАВО НА ВИНАГОРОДУ АВТОРІВ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО ТВОРУ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС ТА УКРАЇНИ

Валентина Троцька

кандидат юридичних наук,

*завідувачка сектору розпорядження авторськими та суміжними правами
відділу авторського права і суміжних прав*

НДІ інтелектуальної власності НАПрН України

ORCID: 0000-0002-7579-1877

Стаття присвячена дослідженню питань виплати винагороди авторам за використання аудіовізуального твору. Проведено порівняльний аналіз положень законів держав-членів ЄС щодо встановленого складу авторів аудіовізуального твору, які мають право на отримання такої винагороди. Незалежно від передачі (відчуження) майнових прав на твір, що увійшов складовою частиною до аудіовізуального твору, автори наділені правом на отримання справедливої винагороди, визначеної законом. Здійснено правовий аналіз відповідних норм законодавства України, вказано на положення, які потребують удосконалення.

Ключові слова: авторське право; аудіовізуальний твір, автори, продюсер, виключні права, право на винагороду, організації колективного управління

Постановка проблеми. Аудіовізуальне мистецтво — сфера творчості, що базується на таланті авторів, виконавців, а також виробничому процесі, пов'язаному з використанням створених творів. Виробництво аудіовізуальної продукції із залученням авторів та інших осіб сприяє розвитку економіки країни, створенню нових робочих місць, що визначає аудіовізуальне мистецтво як важливий вид економічної діяльності, яке належить до креативних індустрій. Правова визначеність та ефективна охорона прав авторів є суттєвим фактором ефективного розвитку аудіовізуальної сфери. У зв'язку з цим дослідження норм законів держав-членів ЄС, зокрема й тих, які вважаються лідерами у виробництві та розповсюдженні аудіовізуальної продукції, в частині забезпечення права авторів на винагороду, є актуальним.

Літературний огляд. Дослідженню питань охорони прав на аудіовізуальні твори присвячені роботи таких вітчизняних науковців: Г. Андрощука, Ю. Бурлакова, Б. Дохвата, В. Дроб'язка, Ю. Капіци, О. Лубчук, А. Штефан, О. Штефан та інших. Утім у вітчизняній доктрині малодослідженими залишаються питання права авторів на винагороду за використання аудіовізуального твору. Серед іноземних дослідників цієї теми приділяли увагу Anne Moebes, Cristina Perpina-Robert Navarro, Lucie Guibault, Michel Barnier, Raquel Xalabarder, Strain Adrian та інші. Таким чином, існує потреба в аналізі законодавства держав-членів ЄС, опрацюванні іноземних досліджень та їх висвітленні.

Мета дослідження. Мета цієї роботи полягає в комплексному дослідженні питань охорони прав авторів аудіовізуального твору в контексті забезпечення їх права на

винагороду відповідно до законів держав-членів ЄС, а також проведення порівняльного аналізу з відповідними положеннями Закону України «Про авторське право і суміжні права» (далі — Закон) [1].

Виклад основного матеріалу. Особливістю аудіовізуальних творів порівняно з іншими об'єктами авторського права є те, що вони створюються, переважно, великою кількістю осіб, серед яких чільне місце займають автори твору. Тому, перш за все, варто зосередити увагу на тому, кого визнають авторами аудіовізуального твору, а відтак хто з авторського колективу має право на винагороду. У таблиці 1 вказані особи, які визначені авторами аудіовізуального твору згідно із законами про авторське право держав-членів ЄС.

Як бачимо з інформації, наведеної в таблиці 1, єдиний підхід до визначення авторів аудіовізуального твору в законах держав-членів ЄС відсутній. Згідно зі ст. 2 (1) Директиви 93/98/ЄС від 29 жовтня 1993 року стосовно уніфікації термінів захисту авторського права і деяких суміжних прав (кодифікована Директива 2006/116/ЄС) [2] передбачено, що «головний режисер кінемаграфічного або аудіовізуального твору повинен вважатися його автором чи одним із авторів. Держави-члени повинні мати право визначати інших співавторів». Вказана вимога відображена у законах держав-членів ЄС, а саме: режисер обов'язково є одним з авторів, інші ж особи встановлюються на розсуд країн: автор сценарію чи автор діалогу, автор музичного твору, створеного для аудіовізуального твору. Охороняються також права оператора (закони Польщі, Литви, Естонії, Болгарії). Як одного з авторів аудіовізуального твору визначено автора адаптації (закони Іспанії, Франції, Бельгії). Цікаво, що у деяких законах перелік авторів не обмежено (закони Нідерландів, Латвії). Перелік є відкритим для будь-якого автора, який зробив творчий внесок у створення аудіовізуального твору. За законом Франції інші особи можуть бути визнані авторами, якщо доведуть свій творчий внесок у створення твору. Питання щодо такого доведення є дискусійним, оскільки існує презумпція авторства. Зокрема С. Лашоссе, Е. Мартін-Вінкель вказують, що існує правова колізія між відповідними нормами, оскільки за ст. L 113-1 Кодексу інтелектуальної власності Франції, «коли твір стає загальнодоступним, автором вважається особа, яка вказана в титрах такого твору» [3].

Отже, відсутність єдності у визначенні переліку авторів аудіовізуального твору призводить до появи дискусійних питань, що не сприяє однозначному застосуванню норм на практиці. Це є прогалиною як у міжнародному, так і в законодавстві держав-членів ЄС, яку доцільно усунути шляхом чіткого визначення авторів серед значного кола осіб, що мають стосунок до створення аудіовізуального твору. Наведена теза є важливою з огляду на те, що наслідком законодавчого визначення прав за певними авторами є закріплення за ними виключного права, права на отримання авторської винагороди.

Аналіз законів держав-членів ЄС дає підстави стверджувати, що загалом автори аудіовізуального твору можуть мати дохід, отриманий у вигляді:

- 1) винагороди (гонорару) за створення та передавання майнових прав на твір, що увійшов як складова частина до аудіовізуального твору (первинний дохід);
- 2) додаткової винагороди (роялті) за використання аудіовізуального твору, до складу якого увійшли твори, певними способами, передбаченими законом (вторинний дохід).

У кіноіндустрії, де у виробництві бере участь велика кількість осіб, існує потреба в значному фінансуванні для покриття витрат. Виробництво супроводжується високими ризиками. Таким чином, будь-які обмеження, зокрема й пов'язані з виключними правами авторів, можуть створювати перешкоди для використання аудіовізуального твору. Тому в більшості держав-членів ЄС, якщо не передбачено інше, існує презумпція передавання (відчуження) майнових прав авторами «в одні руки» — продюсеру. Авторі, особливо маловідомі, не мають необхідної переговорної сили, у результаті чого

Таблиця 1

Особи, які визначені авторами аудіовізуального твору згідно із законами держав-членів ЄС

№	Держава-член ЄС	Автори аудіовізуального твору	Джерело запозичення інформації
1	Німеччина	Головний режисер, автор сценарію, автор діалогу, автор (композитор) музики, спеціально створеної для використання у відповідному кінематографічному творі	Ст. 63а закону Німеччини «Про авторське право і суміжні права»
2	Італія	Автор сюжету, автор сценарію, автор музики (композитор) і режисер (художній керівник)	Ст. 44 розділу IV частини I закону Італії «Про охорону авторського права і суміжних прав»
3	Іспанія	Режисер, автор сценарію чи автор адаптації та діалогів; автор музики (композитор), спеціально створеної для аудіовізуального твору	Ст. 87 розділу VI частини I закону Іспанії про інтелектуальну власність
4	Польща	Головний режисер, оператор-постановник, автор сценарію, автор інших літературних чи музичних творів, створених для аудіовізуального твору	Ст. 69 закону Польщі «Про авторське право і суміжні права»
5	Литва	Режисер, автор сценарію, автор діалогу, художник, оператор, автор музики (з текстом чи без тексту), спеціально створеної для аудіовізуального твору	Ст. 11 закону Литви «Про авторське право і суміжні права»
6	Латвія	Режисер, автор сценарію, автор діалогу, автор музичного твору (з текстом чи без тексту), спеціально створеного для аудіовізуального твору, а також інші особи, які в результаті творчої діяльності зробили внесок у створення твору	Ст. 11 закону Латвії «Про авторське право і суміжні права»
7	Естонія	Режисер, автор сценарію, автор діалогу, автор музичного твору, спеціально створеного для аудіовізуального твору, оператор і художник	§ 33 закону Естонії «Про авторське право»
8	Данія	Головний режисер, автор сценарію, автор діалогу, автор (композитор) музики, спеціально створеної для використання у кінематографічному	Ст. 63 (1) закону Данії «Про авторське право»
9	Франція	Якщо не доведено інше, авторами аудіовізуального твору, створеного в співпраці, вважаються такі особи: автор сценарію, автор адаптації, автор діалогу, автор музичного твору (з текстом чи без тексту), спеціально створеного для аудіовізуального твору, режисер	Ст. L 113-7 Кодексу інтелектуальної власності Франції
10	Бельгія	Головний режисер, автор сценарію, автор діалогу, автор адаптації, автор музики, спеціально створеної для використання в аудіовізуальному творі	Ст. 14 закону Бельгії «Про авторське право і суміжні права»
11	Болгарія	Режисер, автор сценарію, оператор, автор діалогу та автор музики, спеціально створеної для використання у фільмі	Ст. 29 закону Болгарії «Про авторське право і суміжні права»
12	Нідерланди	Фізична особа, яка зробила творчий внесок у створення кіно	Ст. 45а, 45d закону Нідерландів «Про авторське право»

Розроблено автором на основі положень законів держав-членів ЄС

їхня винагорода становить суму, обумовлену в договорі з продюсером. Вони фактично позбавлені права контролювати в подальшому використання їхніх творів, не отримують подальших виплат незалежно від того, наскільки аудіовізуальний твір став комерційно успішним. «Така ситуація відображає слабкість окремих авторів та/або їхніх представницьких органів і домінуючу позицію потужних продюсерів та мовників у переговорах щодо укладання індивідуальних контрактів» [4]. Виключення становлять випадки, коли в договорі з продюсером погоджено виплату частки винагороди автору (як правило, відомому автору) за використання аудіовізуального твору, чи існують норми (наприклад, закон Італії), якщо після закінчення певного періоду продюсер не завершує виробництво аудіовізуального твору, то автори мають право розпоряджатися власними творами. З огляду на таку нерівноправність, у випадках, визначених законом, щодо окремих способів використання аудіовізуального твору передбачено право авторів на додаткову винагороду.

Існує думка, що автор, отримуючи винагороду за передання (відчуження) майнових прав, а також за використання аудіовізуального твору, має подвійну винагороду, що не є справедливим стосовно продюсера чи інших правовласників, які вклали чималі кошти у створення та рекламу такого твору. Проте існує й інша позиція, що автор, на основі твору якого створено аудіовізуальний твір, як невід'ємний учасник процесу виробництва повинен мати рівноправну винагороду, гарантовану законом. Ракель Ксалабардер визначає причини наділення авторів правами на додаткову винагороду:

- «автори мають слабку позицію в переговорному процесі з продюсерами;
- існує юридична презумпція передачі прав продюсеру;
- непередбачуваність успіху твору на момент підписання виробничого контракту;
- практика «договорів викупу», які передбачають одноразову виплату винагороди;
- довгий договірний ланцюжок, з кількома посередниками між автором і кінцевими користувачами твору;
- відсутність гармонізації міжнародного та законодавства ЄС» [5].

Наведені причини дають підстави стверджувати, що додаткова винагорода для авторів за використання аудіовізуального твору надає їм матеріальну підтримку та є виправданою. «Права на винагороду мають невід'ємну економічну складову і нерозривно пов'язані з обсягом прав на використання, наданих авторам. Однак вони мають інший «сенс існування»: забезпечити економічний дохід, а не здійснювати будь-який контроль (дозвіл або заборону) над використанням або заборонити використання твору» [6]. Водночас вважається, що права на винагороду є «ефективними, коли вони встановлені як невідчужувані і невід'ємні, управляються організацією колективного управління (в обов'язковому порядку, якщо це необхідно) та виплачуються користувачем/ліцензіатом (а не виробником)» [6]. Таким чином, у випадках, визначених законом, незалежно від передання (відчуження) майнових прав автори наділені невідчужуваністю і невід'ємним правом на отримання додаткової винагороди за використання аудіовізуального твору певними способами. Таку винагороду ще називають «справедливою» (*equitable remuneration*). Використання користувачами аудіовізуального твору допускається без дозволу авторів, проте за умови виплати їм винагороди, як правило, через організації колективного управління.

Основними способами використання, що перебувають у колективному управлінні, є: кабельна ретрансляція (Директива 93/83/ЄЕС від 27 вересня 1993 року «Про координацію деяких положень авторського права і суміжних прав при застосуванні їх до супутникового мовлення і кабельної ретрансляції» [7]); приватне копіювання; прокат примірників аудіовізуального твору. У законах держав-членів ЄС цей перелік доповнено й іншими способами використання.

У ст. 45d Закону Нідерландів «Про авторське право» зазначено, що «незалежно від способу передачі прав продюсеру авторам належить до виплати справедлива винагорода

за передачу прав і використання кінотвору». Водночас «...будь-яка особа, яка передає в ефір чи іншим чином доводить кінотвір до загального відома за допомогою проводів чи бездротового зв'язку, за виключенням надання доступу до кінотвору представникам публіки в місці та часі, обраними ними, повинна виплатити пропорційну справедливую винагороду головному режисеру та автору сценарію, які передали ці права продюсеру. Від права на пропорційну справедливую винагороду не можна відмовитися» [8].

Відповідно до ст. 70 закону Польщі «Про авторське право і суміжні права» автори аудіовізуального твору мають право на: «1) винагороду, пропорційну доходам, отриманим від публічного показу аудіовізуального твору в кінотеатрах; 2) відповідну винагороду за прокат примірників; 3) відповідну винагороду за передачу твору по телебаченню, в ефір чи через інші засоби масової інформації; 4) відповідну винагороду за відтворення примірників аудіовізуального твору (приватне копіювання)» [9]. Користувач виплачує винагороду авторам через організацію колективного управління.

За законом Естонії «Про авторське право», «якщо автор передав (відчужив) авторські майнові права виробнику аудіовізуального твору або надав дозвіл (ліцензію) на використання (зокрема на прокат) оригіналу або примірника аудіовізуального твору, ... автор зберігає за собою право на одержання справедливої винагороди від телемовника, комерційного орендодавця або іншої особи, яка використовує аудіовізуальний твір. Угода про відмову від права на отримання справедливої винагороди є нікчемною» (§14 (6)) [10].

Згідно із законом Італії «Про охорону авторського права і суміжних прав» [11] «автор сюжету, сценарію і режисер (художній керівник), якщо вони не отримують винагороду у вигляді відсотків від зборів за публічну демонстрацію кінематографічного твору, мають право на отримання додаткової винагороди, якщо не передбачено інше» (ст. 46 розділ IV частини I). «Навіть якщо право на прокат примірників передається продюсеру, автор зберігає право на справедливую винагороду за договором, укладеним таким виробником з третіми особами. Будь-яка угода про протилежне є нікчемною» (ст. 18bis (5) розділу IV частини I). Автори також мають право на справедливую винагороду за публічне сповіщення твору організаціями мовлення. Окрім того, «за кожне використання аудіовізуального твору, мовою оригіналу, відмінною від італійської, автори похідного твору — перекладу чи адаптації діалогів італійською мовою, також мають право на справедливую винагороду» (ст. 46 bis розділу IV частини I). «Якщо продюсер не завершує виробництво аудіовізуального твору протягом трьох років з моменту передання прав на літературний чи музичний твір або протягом трьох років з моменту завершення не здійснив публічну демонстрацію цього твору, вказані автори мають право розпоряджатися власним твором без обмежень» (ст. 50 розділу IV частини I).

За законом Іспанії [12] передбачено право на винагороду за такі способи використання:

- (1) прокат примірників (ст. 90.2);
- (2) кінопоказ, винагорода встановлюється як відсоток касових зборів, виплачених ліцензіарам (дистрибуторам або виробникам) (ст. 90.3);
- (3) телемовлення, винагорода виплачується за передачу аудіовізуального твору в ефір (ст. 90.4);
- (4) публічне сповіщення в мережі Інтернет (онлайн/Video on Demand (VoD)) (ст. 90.4) [13].

Як бачимо, на відміну від вищенаведених прикладів, у законі Іспанії визначено право на винагороду за інтерактивне мовлення/відео на вимогу. Такі норми враховують поширення творів у цифровій мережі. Водночас принцип територіальності норм про авторське право стає однією з перешкод при забезпеченні права на винагороду авторів за використання твору поза межами окремої країни. Тому існує потреба в уніфікації норм законів держав-членів ЄС, а також інших країн щодо можливості виплати винагороди авторам за використання аудіовізуального твору в глобальній цифровій мережі.

Забезпечення права на винагороду для авторів залишається актуальним питанням для держав-членів ЄС. Свідченням цього є прийняття Директиви Європейського Парламенту і Ради 2019/790 від 17 квітня 2019 року про авторське право і суміжні права на Єдиному цифровому ринку та про внесення змін до директив 96/9/ЄС та 2001/29/ЄС [14]. Згідно зі ст. 18 цієї директиви визначено, що держави-члени ЄС повинні забезпечити, щоб «у разі ліцензування або передавання авторами і виконавцями їхніх виключних прав на використання їх творів чи інших об'єктів вони мали право отримати належну і пропорційну винагороду». Тому очікується, що держави-члени ЄС і надалі вживатимуть заходів щодо посилення охорони прав авторів, зокрема й у частині охорони їхнього права на винагороду.

Насамкінець для повноти дослідження варто зупинитися на аналізі норм Закону України «Про авторське право і суміжні права». За ч. 3 ст. 12 Закону незалежно від відчуження майнових прав на твір автор має право на справедливу винагороду за відповідні способи використання твору, визначену цим Законом і Законом України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав» (далі – Закон про ОКУ). Право на справедливу винагороду належить автору, переходить лише до спадкоємців автора і не може бути передано (відчужено) іншим особам. Відповідно до ч. 1 ст. 16 Закону авторами аудіовізуального твору є:

- 1) режисер-постановник;
- 2) автор (автори) сценарію та/або текстів діалогів;
- 3) автор спеціально створеного для аудіовізуального твору музичного твору з текстом або без нього;
- 4) художник-постановник;
- 5) оператор-постановник.

Майнові права на аудіовізуальний твір, подібно до норм законів держав-членів ЄС, переходять від авторів до продюсера з моменту створення твору, якщо інше не передбачено договором, за виключенням майнових прав автора музичного твору, спеціально створеного для аудіовізуального твору.

Згідно з ч. 3 ст. 16 Закону право авторів аудіовізуального твору на справедливу винагороду, здійснюється відповідно до закону. При цьому не уточнено способи використання та закон, де визначені відповідні норми та порядок їх реалізації. У досліджуваній сфері відносини щодо збору, розподілу та виплати винагороди регулюються, окрім Закону, Законом про ОКУ. Відповідно до ч. 6 ст. 12 Закону про ОКУ передбачено, що здійснюється обов'язкове колективне управління щодо використання аудіовізуальних творів шляхом приватного копіювання, а також кабельної ретрансляції. Відносини, що виникають у процесі виробництва та використання фільму як об'єкта авторського права, у тому числі продукту спільного виробництва, регулюються Законом України «Про кінематографію» та іншими нормативно-правовими актами.

У ст. 17 Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 року № 3792-ХІІ, у редакції від 11.07.2001 року № 2627-ІІІ, містилася норма про те, що «за оприлюднення і кожне публічне виконання, показ, демонстрацію чи сповіщення аудіовізуального твору, його здавання у майновий найм і (або) комерційний прокат його примірників за всіма авторами аудіовізуального твору зберігається право на справедливу винагороду, що розподіляється і виплачується організаціями колективного управління або іншим способом». У Законі, що набрав чинності 1 січня 2023 року, відповідна норма відсутня. Окремі норми є в ст. 12 Закону про ОКУ щодо публічного виконання, публічного сповіщення. Проте з прийняттям та набуттям чинності Законом залишилося не врахованим право авторів аудіовізуального твору на справедливу винагороду за публічну демонстрацію, прокат примірників аудіовізуального твору.

Висновки. У випадках, визначених законом, автори наділені правом на отримання справедливої винагороди за використання аудіовізуального твору певними спосо-

бами. При врегулюванні відносин щодо права авторів на винагороду враховують такі умови: незалежно від передання (відчуження) майнових прав на твір автори мають право на винагороду; це право авторів є невідчужуваним та невід'ємним; управління майновими правами на певні способи використання може здійснюватися через організації колективного управління (обов'язкове колективне управління, там, де це необхідно); винагорода виплачується автору користувачем/ліцензіатом, а не виробником (продюсером) аудіовізуального твору.

Єдиний підхід до визначення переліку авторів аудіовізуального твору в законах держав-членів ЄС відсутній. Чітко встановлено, що автором є головний режисер. Інші особи, які зробили творчий внесок у створення аудіовізуального твору, визначаються у законах на розсуд країн. Наведене не сприяє правовій визначеності та забезпеченню прав авторів на отримання винагороди.

Згідно із законами держав-членів ЄС відсутня єдність не лише щодо вирішення питань складу авторів, а й стосовно визначення їхнього права на отримання справедливої винагороди за відповідні способи використання аудіовізуального твору. Спільним є те, що передбачено право на справедливу винагороду за відтворення в особистих цілях (приватне копіювання), кабельну ретрансляцію, прокат примірників. Щодо інших способів використання існують відмінності. В окремих законах держав-членів ЄС визначено право на винагороду авторів за публічну демонстрацію, публічне сповіщення в ефір, надання доступу до аудіовізуального твору в мережі Інтернет (відео на вимогу, інтерактивне мовлення).

Правовий аналіз законодавства держав-членів ЄС та національного законодавства дає підстави стверджувати, що існує потреба в удосконаленні норм Закону України «Про авторське право і суміжні права» у частині ефективного забезпечення права на винагороду авторів аудіовізуального твору.

Перелік використаних джерел / List of references

1. *Про авторське право і суміжні права: Закон України від 1 грудня 2022 року № 2811-IX. Pro avtorske pravo i sumizhni prava: Zakon Ukrainy vid 01 hrudnia 2022 roku № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855> (дата звернення: 14.04.2023).*
2. *Council directive 93/98/EC on the term of protection of copyright and certain related rights, 29 Oct. 1993, derogated and codified by directive 2006/116/EC, 12 dec. 2006. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A31993L0098> (дата звернення: 14.04.2023).*
3. *Lchaussée S., Martin-Winkel E. French IP: Who are the authors of audiovisual works? URL: <https://avocatl.com/news/french-ip-who-are-the-authors-of-audiovisual-works> (дата звернення: 14.04.2023).*
4. *Despringre C., Dormer S. Audiovisual authors' rights and Remuneration in Europe. Society of Audiovisual Authors. URL: <https://www.saa-authors.eu/file/48/download> (дата звернення: 14.04.2023).*
5. *Xalabarder R. Audiovisual authors' rights to Equitable Remuneration for the Exploitation of their Works. URL: <https://www.saa-authors.eu/file/384/download> (дата звернення: 14.04.2023).*
6. *Xalabarder R. The Principle of Appropriate and Proportionate Remuneration for Authors and Performers in Art.18 Copyright in the Digital Single Market Directive Statutory residual remuneration rights for its effective national implementation. URL: <https://indret.com/wp-content/uploads/2020/10/1591.pdf> (дата звернення: 14.04.2023).*

-
7. Директива 93/83/ЄЕС від 27 вересня 1993 року про координацію деяких положень авторського права і суміжних прав при застосуванні їх до супутникового мовлення і кабельної ретрансляції. *Dyrektiva 93/83/IeES vid 27 veresnia 1993 roku pro koordynatsiiu deiakykh polozhen avtorskoho prava i sumizhnykh prav pry zastosuvanni yikh do suputnykovoho movlennia i kabelnoi retransliatsii*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_433#Text (дата звернення: 14.04.2023).
 8. *Nederlandens Wet Van 23 September 1912, Houdende Nieuwe Regeling Van Het Auteursrecht (Auteurswet 1912, Tekst Geldend OP: 01-09-2017)*. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/results?countryOrgs=NL&subjectMatter=11&last=true> <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/17868> (дата звернення: 14.04.2023).
 9. *Poland. Act of February 4, 1994, on Copyright and Related Rights takes into account amendments to the Act of February 13, 2020*. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/20377> (дата звернення: 14.04.2023).
 10. *Estonia Copyright Act*. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/text/492561> (дата звернення: 14.04.2023).
 11. *Italian Law for the Protection of Copyright and Neighboring Rights (Law No. 633 of April 22, 1941, as last amended by Legislative Decree No. 68, of April 9, 2003)*. URL: <https://wipolex-res.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/it/it211en.html> (дата звернення: 14.04.2023).
 12. *Revised Law on Intellectual Property, regularizing, clarifying and harmonizing the applicable statutory provisions (approved by Royal Legislative Decree 1/1996 of April 12, 1996)*. URL: <https://wipolex-res.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/es/es054en.pdf> (дата звернення: 14.04.2023).
 13. *Spain's audiovisual sector: fair remuneration and economic growth*. URL: <https://www.cisac.org/Newsroom/articles/spains-audiovisual-sector-fair-remuneration-and-economic-growth> (дата звернення: 14.04.2023).
 14. Директива Європейського Парламенту і Ради 2019/790 від 17 квітня 2019 року про авторське право і суміжні права на Єдиному цифровому ринку та про внесення змін до директив 96/9/ЄС та 2001/29/ЄС. *Dyrektiva Yevropeiskoho Parlamentu i Rady 2019/790 vid 17 kvitnia 2019 roku pro avtorske pravo i sumizhni prava na Yedynomu tsyfrovomu rynku ta pro unesennia zmin do dyrektyv 96/9/IeS ta 2001/29/IeS*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_022-19#Text (дата звернення: 14.04.2023).

Valentyna Trotska

Ph.D. (Law), Head of the sector of the Disposal of copyright and related rights of the Copyright and Related Rights Department of the Intellectual Property Scientific Research Institute of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine

The right to remuneration of authors of the audiovisual work in accordance with the laws of the EU and Ukraine

The article is devoted to the study of the issues of the remuneration of authors for the use of an audiovisual work. It is substantiated that legal certainty and effective protection of authors' rights is an essential factor in the development of the audiovisual art. In this regard, the author studies the rules on protection of authors' rights in the context of ensuring their right to remuneration provided for in the laws of the EU Member States.

The article provides a comparative analysis of the provisions of the laws of certain EU Member States which define who are the authors of an audiovisual work and who are entitled to receive the remuneration. It is established that there is no uniform approach to

determining the list of authors of an audiovisual work in the laws of the EU Member States. It is clearly established that the author is the main director. Other persons who have made a creative contribution to the creation of an audiovisual work are defined in the laws at the discretion of the EU Member States. In most EU Member State laws, the authors are recognized as: the screenwriter, the author of the music, specially created for use in the audiovisual work.

In most laws, there is a presumption that the authors transfer their property rights to the producer, unless otherwise provided in the agreement. In cases determined by law, regardless of the transfer of property rights, authors have the inalienable right to receive the remuneration for the use of a work in certain ways. It is established that the laws of the EU Member States provide for the right to the equitable remuneration for reproduction for personal use (private copying), cable retransmission, and rental of copies. Other ways to use for which authors should be remunerated are established by the law at the discretion of the country.

The article provides examples from the copyright laws of Italy, Poland, Estonia, Spain, Switzerland, and the Netherlands. These examples prove that each country establishes, at its own discretion, the right to equitable the remuneration of authors for certain uses.

The author concludes that ensuring the right to equitable the remuneration for authors is and remains an urgent issue for EU Member States.

The article analyzes the provisions of the Law of Ukraine of Copyright and and Related Rights regarding the rights of authors to the remuneration for the use of an audiovisual work. Conclusions and suggestions are made.

Keywords: copyright; audiovisual work, authors, producer, exclusive rights, right to remuneration, collective management organizations

Подано / Submitted: 14.04.2023

Доопрацьовано / Revised: 26.04.2023

Прийнято до публікації / Accepted: 03.05.2023